

NATIONAL
DEMOCRATIC
INSTITUTE

Заходи, спрямовані на припинення онлайн- насильства над політично активними жінками

Заходи, спрямовані на припинення онлайн- насильства над політично активними жінками

Вересень 2022 року

Цей документ є перекладом оригінального документу на англійській мові.

© National Democratic Institute (NDI)
Веб-сайт: www.ndi.org
Розроблено Arra Design Consultants

Подяка

Цей перелік заходів складено завдяки відгукам і даним, наданим багатьма людьми, відданими справи сприяння залученню жінок у політичне життя й захисту демократії в Інтернеті. Реалізація програми виконувалася під керівництвом Національного демократичного інституту (NDI). Заходи було розроблено й перевірено в партнерстві з Кет Ло (Kat Lo) з організації Meedan, а також за допомогою даних, отриманих від інших передових експертів з цього питання, включно з такими, як Она Карітос (Ona Caritos), Трейсі Чу (Tracy Chou), Нірат Дад (Nighat Dad), Ніна Янковіч (Nina Jankowicz), Фернанда К. Мартінс (Fernanda K. Martins), Кікі Морді (Kiki Mordi), Сара О (Sarah Oh), Олувасьон Айодіджі Осовобі (Oluwaseun Ayodeji Osowobi) та Амалія Толедо (Amalia Toledo). Інститут NDI дякує жінкам з таких сфер, як політика, журналістика, активістський рух і освіта, які долучилися до всесвітніх круглих столів, щоб поділитися власним досвідом, відгуками й ідеями щодо переліку заходів. Організація Meedan суттєво посприяла розробці й формуванню заходів у технологічному середовищі. Керівництво й управління здійснювалося Мойрою Велан (Moirá Whelan), директоркою NDI з питань демократії та технологій, і Сандрою Пепера (Sandra Perera), директоркою з питань гендера, жінок і демократії. Також до програми долучився й інший персонал NDI, включно з такими спеціалістами, як Кейтлін Рамзі (Caitlyn Ramsey), Калі Швобі (Kaleigh Schwalbe) і Амара Шейкер-Браун (Amara Shaker-Brown). Окрім того, ми дякуємо нашим колегам з підрозділів NDI у Вашингтоні, округ Колумбія, та іншим колегам з різних країн, які допомагали проводити круглі столи в Бразилії, Колумбії, Грузії, Нігерії, Пакистані, на Філіппінах і в Україні. NDI висловлює велику подяку Національному фонду підтримки демократії (NED) за фінансування цієї програми, та Уряду Сполученого Королівства за підтримку в редагуванні українського перекладу.

Про Національний демократичний інститут

Національний демократичний інститут з міжнародних питань (NDI) — некомерційна неурядова організація, яка включає представників багатьох партій, створена для сприяння реалізації прагнення людей у всьому світі жити в демократичних спільнотах, що визнають і пропагують базові права людини. З моменту започаткування в 1983 році, як одного з чотирьох основних інститутів Національного фонду підтримки демократії, NDI і його місцеві партнери працюють над підтримкою та зміцненням демократичних інституцій і методів шляхом посилення політичних партій, громадських організацій і парламентів, захисту виборчого процесу й сприяння залученню громадян, відкритості й підзвітності урядів. У 2016 році Інститут NDI запустив глобальну кампанію #NotTheCost, спрямовану на заклик до припинення насилля над жінками в політиці, і поновив її в 2021 році. З моменту запуску кампанії NDI продовжив керувати програмами, спрямованими на усунення проблеми насилля над жінками в політиці (в Інтернеті й звичайному житті) шляхом підвищення обізнаності, збору даних і покращення здатності наших партнерів зменшувати негативний вплив насилля й притягувати порушників до відповідальності.

Про організацію Meedan (Співавтор)

Meedan — світова технологічна некомерційна організація, яка створює програмне забезпечення й програмні ініціативи, спрямовані на сприяння розвитку журналістики, покращення цифрової грамотності й доступності інформації, яка розповсюджується через Інтернет та інші джерела. Організація Meedan розробляє інструменти з відкритим кодом, призначені для створення й розповсюдження інформації на цифрових носіях шляхом анотацій, верифікації, архівування й перекладу. Meedan у співпраці з технологічними компаніями, редакціями новин, інструментами для перевірки фактів, спеціалістами зі сфери охорони здоров'я, неурядовими організаціями й навчальними закладами реалізує відзначені нагородами проекти в різних сферах — від моніторингу виборчого процесу й усунення наслідків пандемії до ведення документації з прав людини. Ця робота відповідає концепції покращення рівноправ'я в Інтернеті, якою керується організація.

Зміст

---

1 Передмова

---

2 Вступ

---

4 I. Заходи, які можуть реалізувати технологічні платформи

---

9 II. Заходи, які можуть бути реалізовані урядами та за допомогою політик

---

12 III. Заходи для громадянського суспільства й ЗМІ

Передмова

2021 року, в п'яту річницю з початку всесвітньої кампанії з припинення насильства над політично активними жінками, флагманом якої є Національний демократичний інститут (НДІ), тодішня голова його правління, нині покійна Державна секретар Медлін Олбрайт, зобов'язала Інститут співпрацювати з іншими партнерами для вирішення такої проблеми, як мізогінія в Інтернеті, котру, за її словами, «можна усунути технічними засобами». Секретар Олбрайт розуміла, що Інтернет надає жінкам, дівчатам та іншим маргіналізованим верствам населення безпрецедентні можливості для участі в політичному житті — безпечно, з малими витратами та з великим охопленням. Однак по тому, як політичні дебати, змагання політиків у залученні прихильників і поширення активістських рухів дедалі більше захоплюють Інтернет, цей простір стає токсичним, що зовсім суперечить принципу «Інтернет — це простір, доступний для кожного та кожної».

Впродовж багатьох років діяльність НДІ зосереджувалася на підтримці принципів відкритості та інклюзивності Інтернету як засад, необхідних для збереження та відновлення демократії, що так само потребує рівної та активної участі широкого загалу жінок і дівчат у політичному та громадському житті. Насильство над політикинями в Інтернеті не лише порушує права людини й завдає особистої шкоди, а й становить критично важливу для демократії проблему з двох причин: по-перше, воно виштовхує жінок з поля політичних дискусій та політичної діяльності в Інтернеті; по-друге, авторитарні й антиліберальні сторони дедалі частіше навмисно вдаються до насильства в Інтернеті (включно з гендерно зумовленою дезінформацією) як до політичної тактики, спрямованої на заглушення голосів і зниження впливовості жінок і дівчат, які бажають активно долучатися до політичного життя.

Мета цієї публікації – надати урядовим організаціям, технологічним компаніям і громадянському суспільству інформацію про різні напрямки подолання проблеми насильства та гендерно зумовленої дезінформації в Інтернеті, які можна підлаштувати під політичний та законодавчий контекст кожної країни. Ці рішення були розроблені за результатами серії регіональних круглих столів, які включали розмови з тими, хто пережив насильство, та проводилися в Пакистані, Бразилії, Колумбії, Україні, Грузії, Нігерії та на Філіппінах. А також за результатами консультацій з технологічними компаніями та експертами з Кремнієвої долини, Вашингтона й Брюсселя. Ці рішення спрямовані на підтримку постраждалих і на те, щоб забезпечити окремих жінок від насильства в Інтернеті завдяки створенню більш структурованої системи реагування на нього. НДІ сподівається, що жінки, політики та політикині, активісти та активістки, дослідники та дослідниці, а також технологічні платформи сформують національні коаліції, які оцінюватимуть, захищатимуть і втілюватимуть необхідні рішення для створення потужної системи реагування. Це допоможе швидше та ефективніше розв'язати проблему, що постала перед демократією.

Сандра Пепера (Sandra Pepera)

Старша наукова співробітниця і Директорка з питань гендеру, жінок і демократії, Національний демократичний інститут

Вступ

Насильство в Інтернеті над жінками, котрі займаються політикою (англійською Online violence against women in politics, OVAW-P), становить усе більшу проблему для демократії в світі, оскільки є основним механізмом регресу ліберальних і демократичних цінностей. Воно включає всі форми агресії, примусу та залякування, спрямовані на виключення жінок з політичної діяльності лише через те, що вони є жінками. Така поведінка в Інтернеті має на меті досягнення низки політичних цілей: перетворити певних жінок на мішень, щоб завдати їм шкоди чи вивести з публічного простору, а також створити хибне відчуття, що жінкам взагалі не місце в політиці. Ці види насильства в Інтернеті придушують прагнення жінок і дівчат братися за політику, знижуючи їхню активність і залучення до політичного й суспільного життя. Але гендерно зумовлені атаки в Інтернеті можна зупинити — і це найшвидша та найефективніша інвестиція в створення такого онлайн-середовища, яке дозволить кожній людині долучатися до політики.

Нижче подається перелік заходів, яких можуть вжити технологічні платформи, урядові структури, громадські організації та ЗМІ, щоб ефективно сприяти припиненню насильства в Інтернеті над жінками, котрі займаються політикою. Хоча Національний демократичний інститут (НДІ) саме ці групи обрав цільовими, інші групи також можуть долучитися до цієї справи. У наведених нижче заходах терміни «жінки, які займаються політикою», «політично активні жінки» та «жінки, які займаються громадською діяльністю», стосуються всіх людей, котрі зараховують себе до жіночої статі та бажають долучитися до ухвалення суспільно важливих рішень на всіх рівнях влади, а також активісток, кандидаток на виборні посади, членкинь політичних партій, виборних посадових осіб, членкинь уряду, персоналу, що бере участь у проведенні виборів, і журналісток.

Методологія

Виходячи з консультацій зі світовими експертами з даної теми та з власних багаторічних досліджень і досвіду в цьому питанні¹, НДІ розробив початковий проект запропонованих ініціатив та заходів. Вони відповідають демократичним принципам облаштування інформаційного простору НДІ² і загальному підходу НДІ до просування демократії в Інтернеті. Потому НДІ провів низку круглих столів за участю 90 жінок із семи країн з різних регіонів світу, які займаються політикою, щоб дізнатися їхню думку. Круглі столи проводили місцеві експерти та організації, які ведуть ці питання, а участь у них брали політикині, кандидатки на виборні посади, журналістки, наукові працівниці, активістки та представниці громадських організацій. За результатами отриманих відгуків деякі запропоновані на початках заходи були оновлені, певні заходи були доповнені.

Застосування

цей перелік ідей щодо сприяння вирішенню проблеми є лише першим кроком. Його слід розглядати як низку варіантів, серед яких кожна зацікавлена група може обрати ті заходи, що найкраще відповідатимуть специфіці певної країни або контексту для посилення системних змін.

Хоча цей перелік доволі детальний, але не є вичерпним. Він враховує основні проблеми жінок, які займаються політикою, з метою створення безпечного середовища в Інтернеті та включає певні нюанси стосовно реалізації наведених заходів у спосіб, який не спричинить непередбачених наслідків і не завдасть небажаної шкоди. Окрім цього, ми не описуємо детально шляхи втілення кожної пропонованої ініціативи. Це дозволяє технологічним компаніям, урядовим структурам, громадським організаціям і ЗМІ самостійно вирішувати, як реалізовувати заходи залежно від власної внутрішньої структури та місцевої специфіки.

Варто зауважити, що:

- не всі з цих пропозицій можуть бути застосовані в контексті кожної країни і способи їхньої реалізації мають враховувати місцевий контекст;
- деякі з цих заходів уже були впроваджені технологічними компаніями, урядовими організаціями або громадськими групами, і їхні приклади – це можливість для інших набути цінного досвіду;
- цей перелік заходів також може бути корисним для донорських організацій, які обирають напрямки для підтримки в тій чи іншій країні;
- багато з цих ініціатив та заходів можуть бути втілені за підтримки кількох різних зацікавлених груп.

Охоплення

деякі заходи спрямовані на захист жінок, які займаються політикою загалом, а інші розроблені для певних підгруп (наприклад, для кандидаток на політичні посади чи журналісток). Жінки, які займаються політикою та мають інтерсекційну маргіналізовану ідентичність, стикаються зі ще більшими проблемами й часто мають менший доступ до ресурсів. Тому необхідно вжити заходів для усунення цих проблем і їхнього впливу на такі підгрупи. Перелік поданих заходів також слід використовувати як початковий етап для розробки рішень, спрямованих на захист в Інтернеті інших маргіналізованих груп, що не належать до групи «жінки, які займаються політикою».

¹ «Ending Online Violence against Women in Politics», National Democratic Institute («Припинення насильства над жінками, які займаються політикою, в Інтернеті», Національний демократичний інститут), без дати, <https://www.ndi.org/e/ending-online-violence-against-women-politics>.

² «Democratic Principles for the Information Space», National Democratic Institute: DemTech («Демократичні принципи облаштування інформаційного простору», Національний демократичний інститут: інноваційні технології на підтримку демократії), без дати, <https://dem.tools/democratic-principles-information-space>.

I. Заходи, які можуть реалізувати технологічні платформи

Переважає більшість відгуків, отриманих НДІ за результатами круглих столів, проведених у різних частинах світу, говорили про те, що технологічні платформи «можуть зробити найбільше» для реалізації заходів, спрямованих на захист жінок, які займаються політикою та використовують ці платформи, — це відображено в низці заходів, окреслених для цієї групи. Отримані відгуки здебільшого стосувалися технологічних платформ з найширшим глобальним охопленням, зокрема Meta й Twitter. Однак ці заходи також можна застосувати до менших і новостворених платформ, а також до платформ, які не є соцмережами.

1

Оцінка поширеності гендерно зумовленого насильства та надання даних через корпоративні звіти про інформаційну прозорість

Щоб зрозуміти обсяг проблеми гендерно зумовленого насильства та цькування, слід розробити методологію для аналізу її витоків та відстеження всіх подальших змін у тенденціях або моделях її розвитку. Дані про видалення дописів з мовою ворожнечі, наведені в звітах з інформаційної прозорості, — це один із прикладів того, як моніторинг щодо поширення таких дописів та їхнього вилучення допоміг дослідникам і громадським активістам краще зрозуміти масштаби цього складного питання. Але на самих платформах і між ними немає узгоджених механізмів для виявлення та систематичного відстеження таких проблем, збору даних аудиту та включення їх до звітів інформаційної прозорості, хоча наявність таких проблем широко обговорюється.

Щоб узгодити загальне визначення поняття онлайн-насильства над жінками в публічному просторі, технологічні платформи мають активніше консультуватися з громадськими організаціями. Це допоможе їм спільно сформулювати показники для аналізу наявності гендерно зумовленого насильства та цькування і за підтримки професійних спілок (наприклад, Trust and Safety Professional Association³) надати їх компаніям та включити до корпоративних звітів з інформаційної прозорості. Платформи повинні мати дані про сприйняття своїми користувачами гендерно зумовленої пропаганди ненависті, дані про отриману ними реакцію на скарги про гендерно зумовлене насильство і про скарги, які залишилися без належного реагування. Такі дані повинні включати інформацію про публікації, прямі повідомлення та коментарі, за якими були отримані скарги та які були вилучені. Платформи можуть співпрацювати з громадськими організаціями та експертами галузі для визначення важливих показників звітності та виявлення тенденцій. Також платформи можуть скористатися цими даними для оцінки впливу політик і реалізованих ними продуктів, щоб ефективно розв'язати цю проблему.

2

Створення та використання спільного галузевого словника з гендерних питань

Щоб краще протистояти гендерно зумовленій мові ворожнечі, насильства та цькування, необхідно розробити дієві системи її виявлення, здатні розпізнати всі особливості такої мови, зокрема її місцеві контексти. Великий обсяг роботи було виконано для підготовки відповідних систем англійською, але тепер основний виклик полягає в доборі необхідних «кодових» слів і фраз, які можна використовувати для створення цих систем іншими мовами. Часто вислови, визначені користувачами як пропаганда ненависті, самі платформи трактують як такі, що не порушують правила користування або стандарти спільноти. Нерідко такий підхід пояснюється тим, що модератори цього комунікаційного інструменту не розуміють місцевої мови та контексту, а також через прогалини в інструкціях для модераторів і в політиках платформ. Тож цей словник також має містити додаткову інформацію про мову ворожнечі та про стратегії, до яких користувачі можуть вдаватися, щоб зробити її максимально шкідливою в певному місцевому середовищі.

Для задоволення цієї потреби можна скористатися спільним галузевим словником або онлайн-сховищем, де накопичуватимуться та постійно оновлюватимуться слова й фрази, котрі можуть поліпшити модерацію компаній стосовно змісту гендерно забарвлених висловів. Такий словник слід розробити та регулярно оновлювати, консультуючись із місцевими організаціями, обізнаними з проблемами певного регіону. Технологічні компанії повинні надати місцевим організаціям фінансову підтримку для розробки місцевих словників, а також для підтримки психічного здоров'я співробітників організацій, завдання яких полягає в перегляді дописів, що містять мову ворожнечі, під час створення цих словників. Також слід надавати або субсидувати послуги з підтримки психічного здоров'я для персоналу партнерських організацій, який переглядає матеріали з мовою ворожнечі, зокрема для тих його членів, які ідентифікують себе як особи жіночої статі.

³ «Advancing the Trust and Safety Profession through a Shared Community of Practice» (Розвиток професій, спрямованих на збільшення довіри й безпеки, через професійну спільноту), Trust and Safety Professional Association, без дати, <https://www.tspa.org>.

Необхідно підготувати й систему регулярного оновлення таких словників. Вона має враховувати постійну зміну та доповнення термінів, зокрема під час проведення політичних заходів. Запропонований підхід має своєчасно оновлювати систему модераційних алгоритмів.

Але це лише частково вирішить локалізацію модерації інформаційного наповнення онлайн-платформ, оскільки існують вагоміші проблеми, пов'язані з поточною структурою систем модерації.

3

Розвиток партнерських відносин для вирішення проблеми зростання кількості неправдивого візуального контенту, візуального контенту, на поширення якого не було надано згоди, або маніпулятивного візуального контенту про жінок через застосування мереж для перевірки достовірності фактів і систем хешування зображень

Жінки, які займаються політикою та громадською діяльністю, часто стають мішенями кампаній з дезінформації, під час яких використовуються неправдиві, компрометуючі або маніпулятивні зображення чи відео, які платформи не помітили або не відмодерували.

Створюючи та використовуючи вже наявні програми для перевірки достовірності фактів або маніпулятивної інформації (наприклад, зображень, відео та попереднього перегляду статей), платформи повинні співпрацювати з організаціями, які професійно займаються такою перевіркою. А налагодження партнерських відносин з правозахисними групами дозволить платформам розв'язувати проблеми маніпулятивного контенту, що не має чітких ознак для перевірки достовірності фактів, але порушує гендерні норми й пропагує дискримінацію та ненависть до жінок. Таке партнерство дозволить платформам забезпечувати точне автоматичне визначення проявів дезінформації та вживати проактивніших заходів щодо її вилучення (наприклад, видаляти дописи, робити знімки екранів, ставити мітки, обмежувати поширення) для захисту інтересів постраждалих жінок. Платформи повинні: (1) віднести розробку таких партнерств до своїх пріоритетів, навіть якщо досі цим не займалися; (2) субсидувати додаткові ресурси відповідних організацій, потрібні їм для збільшення обсягів і прискорення реагування; (3) надалі інвестувати в інструменти та схеми оскарження та ідентифікації інформаційних матеріалів з ознаками насильства для подолання проблеми його розповсюдження та шкідливого впливу; (4) надавати жінкам, які займаються політикою, та їхнім уповноваженим співробітникам прискорений доступ до схем оскарження для отримання підтримки від партнерів у

перевірці достовірності фактів і захисту громадянських прав; (5) співпрацювати з громадськими організаціями, щоб упевнитися, що своїми діями вони ще більше не зашкодять дискримінованим маргіналізованим групам. Останній пункт може, наприклад, передбачати видалення надмірної кількості зображень, зроблених за згодою, що публікуються такими групами, як секс-працівники, моделі плюс сайз або іншими маргіналізованими групами.

Технологічні платформи також можуть долучитися до StopNCII.org⁴ та інших сервісів хешування зображень⁵ для ідентифікації та видалення зі своїх ресурсів інтимних зображень і відео, отриманих без згоди. Цей інструмент уже був перекладений португальською, але його необхідно перекласти всіма іншими мовами, що використовуються в Інтернеті.

4

Створення на національному рівні ефективних довідкових служб для жінок, які займаються політикою

Жінки, які займаються політикою, часто повідомляють платформи про пропаганду насильства, погрози вбивством та інші форми цькування, але жодної реакції на це не отримують. Майже кожна учасниця круглих столів, проведених НДІ та присвячених розробці цих заходів, стикалася з такою ситуацією. Частково причина тут полягає в недостатньому розумінні платформами місцевої мови та контексту, це обговорюється в пункті 2 про спеціальні словники. Однак згаяне реагування з боку платформ може збільшити шкоду, тому затримку теж варто мінімізувати. Це, зокрема важливо під час виборів, коли реагування на повідомлення про гендерно зумовлене насильство в Інтернеті має бути своєчасним і відбуватися впродовж годин, а не місяців.

Платформи повинні створити національну довідкову службу, яка включатиме технічних спеціалістів (які знають, як передати повідомлення про проблему на вищій рівень платформи), а також фахівців із локального контексту (які знають місцеву мову і можуть направити інформацію про проблему для вирішення у відповідних службах). Процес, який платформи використовують для розслідування та вирішення питань на вищому рівні, повинен бути прозорим, а особи, які подають скарги, повинні мати простий доступ для відстеження процесу розгляду скарг. Такі довідкові служби мають бути доступними для кандидаток і політикинь, а також для їхнього персоналу, для журналісток і активісток, щоб сприяти обробці повідомлення про насильство в Інтернеті не довше кількох годин. Цей процес також повинен включати допомогу з перевіркою (наприклад, застосування синього прапорця) для жінок, які займаються політикою, і запускатися в разі виявлення скоординованої кампанії або атаки, пропонувати допомогу для захисту репутації від дезінформації та у вирішенні інших пов'язаних із цим питань. Хоча такі довідкові служби можуть користуватися

⁴ StopNCII.org – Інтернет-ресурс для припинення насильства, яке здійснюється шляхом розповсюдження інтимних зображень, отриманих без згоди, без дати, <https://stopncii.org>.

⁵ Хешування зображень — процес використання цифрових відбитків для створення унікального ключа для зображень з метою спрощення пошуку та ідентифікації зображень на різних платформах без необхідності зберігання самих зображень.

особливим попитом під час національних виборчих кампаній, вони також можуть надавати допомогу під час регіональних і місцевих виборів. В ідеалі ці довідкові служби мають працювати на постійних засадах, щоб політично активні жінки могли виконувати свою роботу без цькування або насильства.

5

Надання партнерам, які проводять дослідження, постійного доступу до даних щодо насильства над жінками в Інтернеті

Окрім корпоративних звітів з інформаційної прозорості щодо повідомлень про гендерно зумовлену мову ворожнечі та даних про реагування, про які йдеться в пункті 1, експерти також повинні мати постійний доступ до даних платформи щодо розслідування випадків прояву гендерно зумовленого цькування та насильства. Вони можуть використовувати ці дані для відстеження тенденцій, розслідування випадків гендерної дезінформації, спонсорованої урядами різних країн, і спостереження за появою нових кампаній пропаганди ненависті. Платформи повинні надавати їм документацію про свої показники та методи збору даних.

У деяких регіонах розробляються й реалізуються нові закони, які також спрямовані на забезпечення прозорості й доступності даних, зокрема Закон про цифрові послуги ЄС.⁶ Платформи повинні визначити, як вони виконуватимуть ці нові вимоги та забезпечуватимуть захист конфіденційності користувачів. Замість того, щоб розробляти окремі політики забезпечення прозорості для кожної країни або регіону, виходячи з національних законів, платформам слід зосередитися на тому, щоб їхні глобальні політики забезпечували прозорість і доступ відповідно до стандартів найсуворіших норм міжнародних регуляторних органів.

6

Створення системи збору доказів для постраждалих від онлайн-насильства

Деякі країни мають закони та державні політики щодо протидії насильству проти політично активних жінок. Однак у разі нападу постраждалі повинні самостійно збирати його докази — наприклад, робити знімки екранів і документувати події. Іноді це дуже важко зробити без допомоги фахівців, тож постраждалі просто видаляють публікації з ознаками насильства.

Платформи повинні створити напівавтоматизовану систему із залученням розслідувачів та/або правозахисників, щоб допомогти постраждалим і звільнити їх від збору детальних доказів здійснених атак на них. За запитом постраждалих розслідувачі повинні розслідувати скарги та збирати докази, необхідні для того, щоб постраждалі могли повідомити про свій випадок відповідний орган (наприклад, суди або правоохоронні органи) в країнах, у яких ухвалена відповідна законодавча норма. Платформи повинні

створити або інтегрувати під час розслідування наявні допоміжні технічні інструменти, такі як автоматична система маркування й заходи захисту здоров'я від шкоди, завданої переглядом інформаційних матеріалів з ознаками насильства та ненависті.

У країнах, де існує відповідне законодавство, платформи повинні створити програму захисту, в рамках якої мають спонсорувати представників громадськості, котрі надаватимуть постраждалим допомогу під час судового процесу, а також діятимуть як контактні особи між технічними компаніями, розслідувачами, постраждалими та правоохоронною системою. Програма захисту повинна співпрацювати з громадськими організаціями або з їхніми представниками, це підвищить довіру до неї, поліпшить убезпечення постраждалих і надання їм психологічної допомоги.

Для убезпечення жертв технологічні компанії повинні гарантувати наявність механізмів подачі анонімних скарг.

7

Створення проактивних систем попередження, керування й видалення публікацій з ознаками пропаганди насильства та цькування щодо жінок в Інтернеті, які регулярно оновлюватимуться відповідно до появи нових загроз, включно з використанням штучного інтелекту та залученням мереж організацій, що займаються перевіркою достовірності фактів

Жінки, які обіймають виборні посади чи є кандидатками на ці посади, часто стикаються зі специфічними проблемами, пов'язаними з гендерно зумовленим цькуванням і насильством, під час виборчих перегонів або виконання своїх посадових обов'язків. Це може погіршувати їхні стосунки з виборцями та іншими зацікавленими сторонами, створювати інші перешкоди, а відтак негативно позначатися на ефективності їхньої роботи. Так, жінки з країн, що розвиваються, мають обмаль ресурсів для усунення проблеми онлайн-насильства. Не варто сподіватися, що вони будуть здатними помітити й поскаржитися на всі публікації, коментарі чи повідомлення з ознаками ненависті та іншим «токсичним» змістом, адже можуть отримувати сотні таких повідомлень щодня.

Кількість таких погроз постійно зростає, тому й рішення стосовно цієї ситуації повинні постійно розвиватися в проактивному режимі. Один із потенційних шляхів розв'язання проблеми полягає в тому, що платформи повинні й надалі досліджувати можливість використання засобів із технологією машинного навчання (machine learning) та реалізовувати їх для зменшення ймовірності того, що користувачки постраждають через гендерно зумовлену мову ворожнечі, цькування та насильства в особистих повідомленнях, публікаціях і коментарях на платформах. Такі засоби мають бути проактивними та усувати постраждалих від самостійного

⁶ «The Digital Services Act Package» (Пакет законів про цифрові послуги), Європейська комісія, 2022 р., <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package>.

вирішення проблеми насильства. Деякі організації, такі як Block Party,⁷ розробили системи фільтрування публікацій, які мають ознаки насильства. Ці системи мають бути вбудовані в платформи, а ті в свою чергу повинні також дозволити вбудовування інших продуктів, таких як Block Party, включно з інвестиціями до більш комплексних і доступних засобів взаємодії з іншими системами (API). Приклади таких програм — «папка для спаму» з можливістю налаштування фільтру повідомлень з ознаками мови ворожнечі, щоб постраждалим не доводилося переглядати такі повідомлення та щось із ними робити, а також інструмент негайного маркування повідомлень із погрозами вбивства, оскільки вони становлять безпосередню загрозу для безпеки людини. Платформи повинні мати стандартизований процес співпраці з громадськими організаціями, щоб такі продукти враховували необхідність запобігання дискримінації будь-яких маргіналізованих груп. Іншим прикладом є інструмент, який маркує ознаки мови ворожнечі ще до того, як користувач опублікував повідомлення, та виводить на екран, наприклад, таке запитання: «Ця публікація містить ознаки мови ворожнечі, насильства чи цькування. Ви впевнені, що бажаєте її зробити?» Інші приклади включають «групові оскарження» і спеціальну можливість оскаржити повідомлення про гендерно зумовлене насильство, щоб оптимізувати передачу їхнього змісту на вищій рівень.

8

Розробка координаційного механізму чи інструменту реагування на національному рівні

Цей захід доповнює пункт 4, спрямований на подолання затримок з реагуванням на запити від жінок, які займаються політикою, і пропонує ще один проактивний підхід до розв'язання цієї проблеми.

Платформи повинні створити систему координації роботи на національному рівні з громадськими й, залежно від політичного контексту, з урядовими організаціями. Механізм координації повинен ґрунтуватися на довірливих відносинах між місцевими громадськими й урядовими організаціями, яким надається можливість отримувати та передавати на вищій рівень інформацію про прояви гендерно зумовленого насильства в Інтернеті, включно з дезінформацією, яка може вплинути на перебіг політичних подій чи їхні результати. Метою такої системи має бути забезпечення прозорості, швидкого реагування та гнучкості. Реагування на погрози вчинити насильство над політиками, зокрема над жінками, які займаються політикою, повинно отримати першочергове значення.

Ці механізми покликані збільшувати можливості місцевого рівня в передачі запитів на вищій рівень під час масштабних політичних подій, включно з виборами та контроверсійними законодавчими рішеннями. Також ці механізми можуть бути проактивними.

Платформи разом із партнерськими громадськими й урядовими організаціями можуть моніторити політичну ситуацію та повідомляти про неї свої відповідні внутрішні команди. Мета проактивного підходу полягає в тому, щоб знайти можливості для вживання заходів і попередження насильства над політиками в Інтернеті, перш ніж воно станеться. Наприклад, спеціально створений для цього інструмент може моніторити шкідливі популярні теми, хештеги або мему та усувати їх, щойно вони з'являються і ще не стали вірусними.

Це дозволить краще зрозуміти місцевий контекст при передачі питань на вищій рівень, створить формалізовану програму партнерства, а також надасть компаніям, які керують соцмережами, більше інформації та можливості активніше діяти в регіонах, у яких вони працюють. Загалом потрібно більше інвестицій і представників, які займатимуться передачею питань на вищій рівень та налагодженням відносин з цільовими громадськими, урядовими організаціями й командами платформ.

Щоб залучити громадські організації до цих питань, платформи повинні розробити програму грантів для компенсації таким організаціям витрат на роботу, на запрошення і участь експертів, а також на підтримку психічного здоров'я.

9

Проведення дослідження про вплив порушення прав жінок на платформах

Платформи соцмереж часто ухвалюють рішення, орієнтуючись на підвищення інтересу з боку користувачів, при цьому багато з них не мають комплексних підходів до оцінювання негативного впливу їхніх продуктів на вразливі групи населення, включно з багаторазовими порушеннями прав людини.

Оцінювання впливу на права людини (Human rights impact assessments (HRIAs)) — це інструмент, який використовується компаніями для оцінювання ризиків порушення прав людини їхніми продуктами. Компанії повинні відігравати основну роль у розробці та стандартизації інструментів оцінювання можливих порушень прав людини за гендерною ознакою на технологічних платформах, використовуючи дані щодо маргіналізованих груп і жителів країн, які розвиваються. Ці дані повинні бути загальнодоступними та надаватися технологічним платформам завдяки галузевим партнерствам. Індекс відповідальності корпорацій від проєкта «Рейтинг цифрових прав»⁸ і методологія пропонують відповідну схему для розробки таких оцінок. Оцінки потенційного впливу на дотримання прав людини повинні бути інтегровані до процесу розробки всіх нових продуктів і політик. Платформи також мають здійснювати відповідні гендерно чутливі оцінки в країнах або регіонах, де планують розпочати роботу або представити новий продукт на ринку.

⁷ «Bye-bye, Twitter Trolls» (На все добре, твіттерні тролі!), Block Party, без дати, <https://www.blockpartyapp.com>.

⁸ «The 2022 Big Tech Scorecard» (Система показників для великих технологічних компаній, 2022 р.), «Рейтинг цифрових прав», 2022 р., <https://rankingdigitalrights.org/index2022/>.

Оцінки повинні містити результати досліджень, які можуть бути включені до звітів з інформаційної прозорості для широкого загалу. Це також допоможе впроваджувати передові методи створення продуктів з дотриманням прав людини та розробляти гендерно чутливі політики. Для цього платформи мають підготувати курс навчання для персоналу та стандарти оцінювання впливу контенту на права людини. Опануванню персоналом правил поведінки щодо аналізу наявності гендерно зумовлених порушень повинні посприяти фахівці з цих питань, які допоможуть запровадити комплексні підходи до використання згаданих інструментів.

10

Надання жінкам, які займаються політикою, та їхнім командам необхідних ресурсів для боротьби з цькуванням в Інтернеті

Політично активні жінки та їхні команди, зокрема з країн, що розвиваються, стикаються з нестачею знань і ресурсів, коли йдеться про протидію випадкам насильства в соцмережах. Спорадичні зусилля, спрямовані проти «брудних» кампаній та нападів з боку опонентів в Інтернеті, слід підкріпити практичними ресурсами, які допомагають ефективно реагувати на такі загрози; також необхідно визначити першорядні кроки, які команда має здійснити для проактивного донесення своїх меседжів та для отримання можливості з'ясувати, до кого звертатися за додатковими дослідженнями чи інформацією. Технологічні компанії повинні співпрацювати з неурядовими організаціями для надання відповідних послуг жінкам, які займаються політикою, та їхнім командам, а також субсидувати витрати на таку роботу.

Онлайн-платформи також повинні розробити інструменти для сприяння реалізації стратегій протидії насильству, які будуть локалізовані та широко доступні, матимуть прозорі та відстежувані механізми інформування про випадки насильства, забезпечуватимуть допомогу в документуванні таких випадків і міститимуть інструкції з використання необхідних інструментів, які будуть зрозумілими для людей з різним рівнем технічної грамотності.

11

Проведення передвиборчого аналізу, зокрема в країнах з авторитарними середовищами, що діють за принципом «переможець отримує все» і характеризуються низькою цифровою грамотністю та значною кількістю кампаній з дезінформації

Опозиційні кандидати часто не можуть рівноправно конкурувати з іншими опонентами, зокрема в Інтернеті. Це особливо характерно для суспільств з низькою цифровою грамотністю, де виникають ризики активних дезінформаційних кампаній, бо авторитарні лідери використовують офіційні джерела інформації в політичних цілях. Це насамперед стосується субнаціонального рівня.

Працювати в авторитарних середовищах важко. Попри те, що вони створюються навмисно, їх ігнорувати не варто. Насправді такі країни потребують додаткової уваги, ресурсів і аналізу, оскільки саме їхні суспільства сприяють процвітанню гендерно зумовленого насильства в Інтернеті. В авторитарних середовищах, де співпраця з органами влади над реалізацією заходів, зокрема тих, які передбачені пунктом 4 (розробка координаційного механізму передачі вирішення питань з місцевого на національний рівень), не є можливою, онлайн-платформи повинні співпрацювати з місцевими партнерами та громадськими організаціями для проведення досліджень з оцінювання передвиборчого середовища.

Оцінювання може проводитися в партнерстві з місцевими дослідницькими організаціями, незалежними організаціями з фактчекінгу (які займаються перевіркою достовірності фактів), жіночими об'єднаннями та іншими громадськими організаціями впродовж термінів, які дозволять використати отримані результати для впровадження відповідних змін на платформах. Під час оцінювання слід проаналізувати рівень цифрової грамотності споживачів контенту та інформаційне середовище в цілому, співставити отримані результати з результатами оцінювання, проведеного неурядовими правозахисними організаціями в цих регіонах, а також з історичними даними щодо представництва жінок у законодавчих органах, щоб зрозуміти, як це впливає на прояви гендерно зумовленого насильства в Інтернеті та на появу дезінформації. Результати оцінювання мають втілитися в змістовних та практичних рекомендаціях про те, як технологічним платформам забезпечити безпеку в інформаційному просторі, зокрема в умовах виборів.

12

Інтегрування в онлайн-платформи інструментів підвищення цифрової грамотності та навчання користувачів платформ свідомо оцінювати їхній продукт

Споживачі дезінформації на онлайн-платформах рідко вміють оцінювати достовірність інформації або контексту її, таким чином, можуть долучатися до поширення шкідливого вмісту через впливові засоби обміну інформацією.

Платформи повинні активно використовувати інструменти перевірки інформації та підвищення цифрової грамотності. Facebook і Twitter, наприклад, додали функції, що створюють перешкоди для читання й розповсюдження недостовірної інформації, а також пропонують контент, який дозволяє перевірити достовірність фактів або надає додаткову інформацію; ці платформи також радять користувачам спочатку повністю прочитати статтю, а вже потім вирішити, чи варто ділитися нею з іншими читачами. Такі практики забезпечують додаткову можливість навчити користувачів виявляти дезінформацію.

II. Заходи, які можуть бути реалізовані урядами та за допомогою політик

Як зазначалося вище, не всі заходи можуть бути пристосовані для впровадження в кожній країні чи суспільній ситуації. Дуже важливо враховувати поточний політичний контекст, оскільки деякі позиції, рекомендовані для конкретної цільової групи, можуть не працювати або навіть шкодити в авторитарних середовищах. Наприклад, політики, спрямовані на захист політично активних жінок, можуть бути використані проти них або обмежувати їхню свободу самовираження. Такі підходи слід враховувати, застосовуючи викладені нижче заходи на місцевому, національному, регіональному або міжнародному рівнях.

13

Включення до законодавства про забезпечення прозорості соцмереж вимоги повідомляти про випадки онлайн-насильства над політично активними жінками та гендерно зумовленої дезінформації

Можливість підвищення рівня обізнаності про онлайн-насильство над політично активними жінками та гендерно зумовлену дезінформацію залежить від наявності точних і комплексних даних про поширеність цього явища, а також від чітких і прозорих механізмів діяльності Інтернет-платформ і застосування національного законодавства, яке забороняє цькування та насильство. Нерідко державним органам, які відповідають за реагування на такі явища та підготовку законодавства для боротьби з ними, бракує даних про цю проблему і про заходи, що можуть її вирішити. Законодавство, спрямоване на забезпечення прозорості соцмереж і розроблене спільно з громадськими організаціями та експертними структурами, має зобов'язувати платформи надавати точні та комплексні дані про зловмисну онлайн-діяльність та реагування на неї, при цьому особливу увагу приділяти зусиллям, спрямованим на захист маргіналізованих груп, зокрема жінок.

Методологія реагування та показники для неї мають бути типовими для всіх платформ і враховувати унікальність інфраструктури кожної з них.⁹ Законодавці повинні вимагати від технологічних платформ дотримання принципів Санта-Клари щодо забезпечення прозорості й підзвітності під час модерації контенту (Santa Clara Principles on Transparency and Accountability in Content Moderation)¹⁰ і застосування показників для повідомлення про випадки гендерно й сексуально зумовленого цькування та

дезінформації, які включатимуть інформацію про: обсяг змісту, що був проактивно видалений платформами (включно з особистими повідомленнями, публікаціями та коментарями); кількість і тип отриманих скарг від користувачів; кількість скарг, за якими було здійснено подальші дії; типи та рівні реагування; показники ефективності роботи засобів зменшення кількості такого контенту, вбудованих у платформу; опис діяльності з підтримки та навчання ними співробітників платформ і модераторів контенту стосовно розгляду ними відповідних скарг; опис персоналу та рівня кваліфікації, потрібних для реагування на скарги про цькування.

14

Застосування кодексів поведінки, які засуджують гендерно зумовлене насильство з боку будь-якої обраної чи призначеної посадової особи, будь-якого кандидата на виборну посаду або члена їхньої команди

Типові стандарти професійної поведінки, як онлайн, так і в реальному житті, мають бути вноормовані для всіх обраних або призначених посадових осіб, кандидатів на такі посади і представників політичних партій. Посадовим особам слід подавати приклад, викриваючи прояви гендерно зумовленого насильства і цькування, і не беручи участі в подібних діях. Вони не повинні розповсюджувати чи використовувати гендерно зумовлену дезінформацію, образи чи інші форми онлайн-насильства над жінками. Вони також не повинні заохочувати чи сприяти нападкам інших людей. Якщо вони вчинять такі дії, то мають піддаватися осуду чи іншому покаранню згідно з правилами відповідного органу. Таким органом може бути комісія з етики чи інший внутрішній механізм розгляду скарг, який є партійно неупередженим та очолюється жінками.

⁹ Nina Jankowicz and Shannon Pierson, «Freedom and Fakes: A Comparative Exploration of Countering Disinformation and Protecting Free Expression» (Ніна Янковіч і Шенон Пірсон, «Свобода й фейки: порівняльне дослідження заходів з боротьби з дезінформацією та захисту свободи самовираження»), The Wilson Center, грудень 2020 р., <https://www.wilsoncenter.org/publication/freedom-and-fakes-comparative-exploration-countering-disinformation-and-protecting-free>.

¹⁰ Access Now, et al., «The Santa Clara Principles on Transparency and Accountability in Content Moderation» (Принципи Санта-Клари щодо забезпечення прозорості й підзвітності під час модерації контенту), 2021 р., <https://santalaraprinciples.org/>.

Урядові структури повинні співпрацювати з місцевими громадськими організаціями, котрі займаються гендерними питаннями, для розробки поведінкових стандартів, прийнятних у певних локальних середовищах, а також для навчання посадових осіб і персоналу запровадженню цих стандартів. Слід розробити чіткі процедури для звітування, розгляду та покарання тих, хто порушує стандарти.

15

Голова парламенту та парламентські лідери, виборні органи повинні застосовувати політики нетерпимості до пропаганди ненависті та насильства за гендерною, сексуальною, расовою та іншими ознаками в текстах законодавчих актів, у своїх онлайн-профілях і платформах, а також у профілях і платформах кандидатів на виборні посади

Обрані посадові особи, кандидати та їхні команди іноді неохоче видаляють зі своїх офіційних сторінок у соцмережах публікації та коментарі, що містять ознаки насильства, цькування чи дезінформації щодо політично активних жінок, і навіть не поспішають повідомляти про такі. Однак поява такого контенту на офіційних сторінках, яка часто відбувається з порушенням умов використання платформ, фактично легітимізує та залучає до його споживання більшу аудиторію. Цькування за гендерною ознакою або за ознаками, притаманними іншим маргіналізованим спільнотам, має відрізнятися від легітимної політичної критики.

Для вирішення цієї проблеми окремі люди та групи, котрі обіймають політичні посади, включно з обраними посадовими особами, кандидатами на виборні посади, парламентськими лідерами, представниками політичних партій та виборчих структур, повинні застосовувати політику нульової толерантності до пропаганди ненависті та насильства за гендерною, сексуальною, расовою та іншими ознаками на своїх офіційних сторінках у соцмережах і на вебсайтах. Співробітники, які керують такими сторінками, повинні вживати проактивних заходів для видалення шкідливого вмісту. Слід розробити чітку політику та відповідні інструкції для оперативного визначення шкідливого контенту, який необхідно видалити.

Щоб забезпечити прозорість роботи й запобігти бажанню деяких посадових осіб скористатися політикою з протидії насильству чи цькуванню для видалення легітимних повідомлень (наприклад, критичних коментарів, які не містять мови ворожнечі), необхідно щоквартально оприлюднювати відкриті звіти, що міститимуть детальні та загальні відомості про видалені коментарі й повідомлення без посилання на їхніх авторів. Окрім того, ці дані повинні регулярно переглядатися комісією з етики, керівні посади в якій обійматимуть жінки.

16

Криміналізація онлайн-насильства проти жінок та гендерно зумовленої дезінформації, які завдають важкої психологічної, фізичної або матеріальної шкоди, через відповідні законодавчі акти стосовно боротьби з насильством над жінками або цифрової безпеки

Деякі країни мають юридичні норми та регуляторні системи для розв'язання проблеми онлайн-насильства над політично активними жінками. Ці закони та політики можуть використовуватися для забезпечення правового захисту в Інтернеті осіб, які ідентифікують себе з жіночою статтю.

Законодавчі акти, спрямовані на подолання цієї проблеми, повинні ґрунтуватися на чітких визначеннях, які розмежовують такі поняття, як насильство над жінками в Інтернеті, насильство в Інтернеті й насильство над жінками, враховувати зв'язки між цими трьома явищами й комплексним чином вирішувати їх. Наприклад, електоральне законодавство має включати визначення поняття «сексизм» і забороняти його під час кампаній. Законодавчі акти повинні розроблятися спільно з громадськими організаціями й ґрунтуватися на міжнародно визнаних принципах свободи самовираження та визначенні поняття «гендерно зумовлене насильство». Такий підхід матиме потрібний результат: соцмережі будуть змушені оперативно виявляти відповідні негативні прояви та вживати серйозніших правоохоронних заходів для боротьби з ними; до тих, хто вчиняє такі дії в Інтернеті та в реальному житті, застосовуватимуться правові наслідки; правоохоронні органи виділятимуть необхідні ресурси належного реагування на такі прояви.

Для співробітників правоохоронних органів слід розробити протоколи та курси навчання, щоб вони розуміли ризики та шкоду насильства над жінками в Інтернеті, могли інтерпретувати документацію про насильство та застосовувати чутливий підхід до постраждалих, який не завдаватиме їм психологічних травм. Необхідно також забезпечити належну реалізацію таких законів завдяки судовим розглядам і аудиту виконання внутрішніх протоколів.

Урядові структури повинні фінансувати сервіси й організації, які сприяють вирішенню цих питань за допомогою соцмереж (наприклад, неурядові організації, які займаються проблемою домашнього насильства) та можуть виступати медіаторами у випадках, коли окремі особи чи громади мають погані стосунки з правоохоронними органами (представники секс-індустрії, іммігранти тощо).

17

Створення міжпартійних груп для поліпшення виконання нового або чинного законодавства щодо онлайн-насильства над політично активними жінками. Активна та регулярна співпраця з онлайн-платформами, громадськими організаціями та ЗМІ для підвищення обізнаності суспільства щодо проблеми онлайн-насильства над політично активними жінками

Багато нових законів і політик щодо боротьби з онлайн-насильством над політично активними жінками не мають чітких механізмів впровадження чи застосовуються по-різному в різних суспільних середовищах. Виникають побоювання, що різні адміністрації можуть імплементувати такі закони з партійною упередженістю або використовувати їх для обмеження легітимних висловлювань. Потрібен механізм для поліпшення ефективності застосування такого законодавства та відокремлення його від політичної заангажованості.

Для розв'язання цієї проблеми мають бути створені неупартійні об'єднання чи групи при будь-яких органах публічної влади (законодавчих, виконавчих та місцевих), які займатимуться питаннями протидії та боротьби з онлайн-насильством над політично активними жінками та гендерно зумовленою дезінформацією. Такі об'єднання можуть перевіряти впровадження відповідного законодавства, відстежувати прояви насильства, з якими стикаються ті особи, котрі ідентифікують себе з жіночою статтю, взаємодіяти з платформами та громадськими організаціями, експертами та науковцями, ЗМІ та суспільними групами для підвищення обізнаності про ці проблеми та наявні ресурси для їхнього вирішення, а також про ефективнішу реалізацію чинного законодавства. Згадані групи повинні допомагати визначати загальні тенденції щодо онлайн-насильства над жінками, які займаються політикою та громадською діяльністю, оптимізуючи процес звітності серед платформ, замість того, щоб періодично надсилати їм звіти від різних політичних структур чи окремих політиків. Обрані посадові особи чоловічої статі, які підтримують цю ідею, а також представники громадських організацій теж повинні бути включені до таких груп. Подібним чином можуть бути створені регіональні чи міжнародні ітерації таких об'єднань для комунікації між національними групами та для зміцнення міжнародної солідарності, адже ця проблема не має кордонів.

18

Спільно з громадськими організаціями працювати над створенням міжнародних програм та інституцій для подолання загроз, пов'язаних із гендерно зумовленим насильством в Інтернеті

Увага світової громадськості до завдання припинити онлайн-насильство над політично активними жінками сприятиме вирішенню цієї проблеми, налагодженню співпраці та діалогу для розробки багатосторонніх рішень. Цей захід передбачає різноманітні шляхи реалізації. Наприклад, для посилення гендерного аналізу можливо скористатися участю в багатосторонніх планах дій, таких як Національний план дій «Жінки. Мир. Безпека» й партнерство «Відкритий уряд», і в плановому звітуванні таким органам, як Комітет ООН з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). Слід знайти спосіб збору даних і використання перехресних посилань на різні джерела даних, призначених для підтримки реалізації глобальних кампаній і програм.

III. Заходи для громадянського суспільства й ЗМІ

Громадські організації відіграють унікальну роль, адже виступають рупором своїх громад. Тому вони можуть сприяти впровадженню багатьох заходів, які реалізують урядові структури та технологічні платформи. Досвід та кваліфікація громадських організацій мають використовуватися як допомога, а технологічні компанії та урядові структури повинні здійснювати керівництво та фінансування. Громадські організації повинні ділитися передовими методами роботи, консультувати щодо розробки та реалізації заходів, передачі питань на вищий рівень, а також стосовно взаємодії політик усіх рівнів, включно з політиками урядових органів і платформ. Також громадські організації повинні підтримувати й передавати на вищий рівень думки місцевих громад, людей з країн, що розвиваються, й маргіналізованих груп, щоб їхні потреби та становище враховувалися при забезпеченні дотримання принципів демократії в соцмережах.

19

Підтримка неформальних мереж лідерок, які бажають вирішити проблему цькування та насильства в Інтернеті

Жінки знайдуть розуміння в групах однодумиць, у яких можуть ділитися власним досвідом і підтримувати одна одну. Слід сприяти роботі наявних мереж жінок, які потребують допомоги та підтримки, і створювати нові. Членкиням таких мереж варто надати безкоштовний доступ до професійних послуг з підтримки психічного здоров'я (в разі відсутності таких послуг їх слід організувати), а також провести навчання з забезпечення стійкості через підтримку однодумиць. Треба підвищити обізнаність про наявність таких мереж, зокрема в сільській місцевості, щоб постраждалі дізналися про доступні для них ресурси, а також щоб привернути увагу до наявності та характеру загрози. В таких групах часто відсутні простори для обговорення питань, пов'язаних із психічним здоров'ям і травмами, спричиненими насильством в Інтернеті, але вони шукають можливості припинити тривале замовчування негативного впливу таких атак на здоров'я тих, хто їх зазнав.

20

Проведення роз'яснювальних кампаній щодо основних проблем, пов'язаних із онлайн-насильством над політично активними жінками

Громадські організації повинні проводити роз'яснювальні кампанії, присвячені основним проблемам онлайн-насильства над політично активними жінками, зокрема гендерно зумовленій дезінформації, особистій безпеці в Інтернеті та згубному впливу онлайн-насильства на участь жінок у політичному житті та на демократію в цілому. Такі кампанії повинні готуватися з урахуванням місцевих потреб і включати всі необхідні компоненти — від підвищення

обізнаності про наявність такої проблеми до усвідомлення власних прав у цифровому просторі та необхідності прийняття відповідних законів або політик. У багатьох контекстах онлайн-насильство проти політично активних жінок досі вважається «ціною, яку слід сплатити за участь у політичному житті», але роз'яснювальні кампанії повинні викривати такі наративи й надавати як окремим особам, так і організаціям знання та ресурси, необхідні для вжиття заходів із протидії. Для досягнення цієї цілі громадські організації мають співпрацювати з платформами, щоб досягти широкого поширення цих знань — аж до сільської місцевості, де рівень цифрової грамотності наразі залишається низьким.

21

Забезпечення доступності заздалегідь налагоджених засобів зв'язку для місцевих партнерів, зокрема серед дуже вразливих до онлайн-насильства над політично активними жінками верств населення, з контактними особами в соцмережах, якими вони можуть скористатись у кризових ситуаціях

Хоча громадські організації не повинні нести відповідальність за підвищення або підтримання обізнаності платформ про місцевий контекст, надійне партнерство між деякими неурядовими структурами та технологічними компаніями може відігравати дуже важливу роль у кризових ситуаціях, коли потрібно вжити негайних заходів, а звичайні канали зв'язку не працюють. Таке надійне партнерство також слід застосовувати в складних випадках, коли передбачені системи будуть неефективними. Оскільки досвідчені громадські організації вміють пріоритетувати питання, що передаються на вищий рівень їхніми каналами, реагування на них буде своєчасним і ефективним.

22

Медіа і громадські організації повинні надавати допомогу своїм співробітницям і фрілансеркам, які потерпіли через насильство та цькування в Інтернеті

Співробітниці редакцій новин або громадських організацій, які постраждали від нападів в Інтернеті, потребують допомоги від своїх організацій. Журналістки часто не повідомляють про такі атаки, намагаючись не привертати до себе уваги, але це призводить до продовження психологічних штурмів. Такі журналістки також регулярно потерпають через напади з боку урядових органів і опонентів, а також зазнають гендерно зумовленої критики.

Громадські організації та ЗМІ повинні співпрацювати з технологічними платформами для передачі на вищий рівень повідомлень про напади на співробітниць і фрілансерок, а також надавати ресурси для їхнього фізичного та психологічного убезпечення. В організаціях слід передбачити доступні та зрозумілі для користувачів інструменти для повідомлення і передачі інформації про кризові ситуації на вищий рівень, а правила користування такими інструментами слід пояснювати ще під час прийому на роботу. Керівництво організацій повинно пройти курс навчання з чутливої підтримки вразливих співробітниць і фрілансерок, яка не завдасть їм психологічної шкоди. Окрім того, організації повинні включити відповідні підходи до своїх внутрішніх політик.

23

Створення міжсекторальних об'єднань між громадськими організаціями, які займаються питаннями насильства над політично активними жінками, технологічними компаніями з цивільного сектору та ЗМІ

Громадські організації, які займаються питаннями насильства над жінками-політикинями, не завжди мають усю необхідну інформацію про онлайн-компонент цієї проблеми. З іншого боку, технологічні компанії з цивільного сектору часто не розуміють, що таке онлайн-насильство над політично активними жінками і гендерно зумовлена дезінформація. Тож постає питання про поєднання їхніх зусиль на національному та місцевих рівнях для створення міжсекторальних спілок. Діяльність цих спілок повинна включати узгодження таких понять, як гендерна дезінформація та насильство в Інтернеті проти жінок, які займаються політикою та громадською діяльністю, роботу для підвищення обізнаності щодо цього питання, надання політично активним жінкам, які стали жертвами насильства в Інтернеті, доступу до психологічних послуг, а також ідентифікацію, фіксування та аналіз технологічними організаціями з цивільного сектору випадків онлайн-насильства.

24

Як навчити ЗМІ відповідально ставитися до потенційної гендерно зумовленої дезінформації та мови ворожнечі? Чому медіа також повинні використовувати спільний кодекс поведінки?

ЗМІ (електронні, друковані та Інтернет-видання) — потужний засіб для поширення гендерної дезінформації та мови ворожнечі. Нерідко ЗМІ розповсюджують такі «токсичні» повідомлення, щоб підвищити власні рейтинги, але гендерно зумовлена пропаганда ненависті та дезінформація загалом послаблюють інформаційне середовище. Структури, які працюють у секторі медіа, редакції новин і журналісти повинні вміти здійснювати відповідальну перевірку та отримувати підтвердження достовірності фактів, перш ніж публікувати потенційно небезпечні матеріали. Також вони повинні вміти попереджувати виникнення шкідливих політичних суперечок завдяки наданню інформації про політики щодо прав жінок замість того, щоб поширювати чутки чи навіть реальні факти про жінок, які стали жертвами інформаційних атак. Навчання представників ЗМІ має включати відомості про те, як слід надавати інформацію про жінок, які займаються політикою та громадською діяльністю, щоб врахувати гендерні підходи і контролювати появу мови ворожнечі або образливих коментарів у відповідь на статті. Масмедіа повинні підтримувати зв'язок з жінками, які часто зазнають інформаційних нападів, щоб у разі їхнього бажання обговорити цю серйозну політичну проблему вони мали необхідну підтримку та ресурси. Всі редакції новин повинні підписати спільний кодекс поведінки щодо того, як висвітлювати інформацію про жінок, які займаються політикою, і як ставитися до власних журналісток і фрілансерок.

25

Включення проблеми до порядку денного регіональних зустрічей міжнародних організацій, які займаються такими питаннями, як вибори, підготовка законодавчих ініціатив, розвиток громадянського суспільства та протидія насильству над жінками

На багатьох регіональних зустрічах проблемі онлайн-насильства над політично активними жінками та її шкідливому впливу на демократію не надається достатньої уваги. Це негативно позначається на обізнаності щодо цього питання на місцевому рівні, а відтак і на його вирішенні.

Жінки, які працюють у регіональних мережах міжнародних організацій, повинні напередодні регіональних конференцій провести семінари з протидії онлайн-насильству над політикинями, щоб загострити увагу до цієї проблеми та підвищити серед жінок обізнаність про те, як її ефективно вирішити з урахуванням місцевого контексту.

26

Співпраця платформ з політичними партіями для ведення узгоджених баз даних про випадки гендерно зумовленого насильства, ідентифікованих самостійно або через анонімні повідомлення, повідомлення від членкинь і співробітниць громадських організацій і політичних партій

Наразі немає достатньо даних про повідомлення щодо гендерно зумовленого насильства від членкинь і співробітниць громадських організацій та політичних партій. Ця інформація є критично важливою не лише для оцінювання рівня загрози та для звернення, в разі потреби, до правоохоронних органів, але й для вчинення необхідного тиску на платформи для впровадження ними безпечних умов надання послуг і захисту для жінок чи інших маргіналізованих груп.

Платформи повинні розглянути можливість проактивно пропонувати такі послуги жінкам, які можуть постраждати від кампаній з дезінформації, оскільки, на відміну від великих і досвідчених структур, таких як національні служби новин, новоствореним і малим організаціям у царині громадської діяльності може бути складно самостійно протистояти гендерно зумовленим атакам та долати їхні наслідки.

Контактна особа:

Калі Швобі (Kaleigh Schwalbe)

Керівниця програми, Національний демократичний інститут

kschwalbe@ndi.org